

I. DE WALRAMHISTORIE

I.1 Ruwe schets van de Walramhistorie

Ridder Walram II ofwel "de Rosse" is nu nog bekend in Valkenburg vanwege zijn vroegere strijd-lust.

Ook Walram, zoon van Reinoud, die in 1352 sneuvelde bij de verdediging van stad en kasteel Valkenburg spreekt nog steeds tot de verbeelding van menig inwoner van Valkenburg aan de Geul.

In 1832 werd Valkenburg vanuit Brussel bestuurd en werd de "Harmonie de Fauquemont" opgericht als pril begin van het Valkenburgse muziekleven. In 1850 ging deze harmonie weer ter ziele.

Buiten het kerkkoor bestond er toen geen enkele muziekvereniging meer totdat in 1863 door de hoofdonderwijzer Johannes Petrus Smeets (geboren te Simpelveld op 8 december 1837) het initiatief werd genomen tot het oprichten van een zangkoor voor jonge mannen.

Wellicht hebben de roemruchte activiteiten van ridder "Walram" er toe geleid, dat de notabele oprichters van het jonge-mannen-koor in 1865 als symbool voor hun activiteiten in Valkenburg kozen voor de naam "Walram".

De lijst van ereleden bevatte toen de volgende namen:

Baron de Selys, A. de Loisel, L. Elias, Gielen notaris, M. Erens, Vossen, H. Dorren, Claus stationschef. De Guasco, H. Janssen, Feld, Brouwers Rentmeester, Haux Rentmeester, Joseph America, L. Heufling, Franz Meeuwissen, H. Suijlen en Cerfontaine.

Het Genootschap is vanaf het begin steeds in of nabij het centrum van Valkenburg gehuisvest geweest en mede daardoor steeds een in hoofdzaak Valkenburgse vereniging gebleven.

Sindsdien heeft "Walram" vele hoogtepunten, maar ook dieptepunten gekend. De vereniging werd ondermeer verrijkt met een gemengd koor, een toneelgezelschap en ruim honderd jaar geleden met een Harmonie.

Zowel muzikaal als anderszins zijn in de geschiedenis van de vereniging bewijzen te vinden van het hoge prestatieniveau en van de grote betekenis van de Vereniging voor het culturele leven van Valkenburg en omgeving.

Niet alle afdelingen zijn blijven bestaan. Sommige afdelingen hebben zich afgesplitst en andere delen hebben zich opgeheven.

Momenteel kent het Genootschap twee bloeiende afdelingen en wel de Afdeling Mannenkoor en de Afdeling Harmonie en Drumband.

De hierna volgende geschiedenis van ons Genootschap is in zes perioden verdeeld.

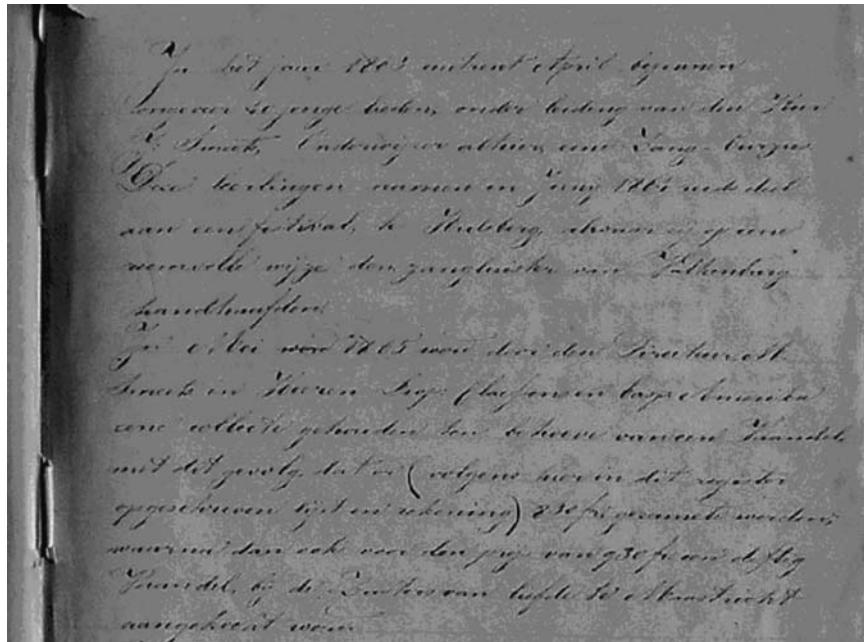
I.2 De periode van 1863 tot 1900.

Deze beginperiode van ons Genootschap is te omschrijven als een periode van oprichting en bloei. De vereniging kende toen regionale- en internationale successen.

Ons gedeelte van de provincie Limburg behoorde aanvankelijk nog tot Luxemburg. Er werd toen in Valkenburg betaald in francs en in marken; er waren hier dus nog geen gulden en centen.

Van 1863 tot aan zijn overlijden op 2 april 1885 was meester Smeets de eerste directeur van het koor.

Smeets vond, dat ieder lid muzikaal geschoold moest worden. Hij begeleidde het koor veelal met zijn viool. Eerst werden de noten geleerd, en daarna werd de tekst gezongen.

Fotokopie oudste geschrift "Zangersvereniging Walram'sgenootschap van Valkenburg 1863"

Bij de start had het koor 32 leden met vele nu nog bekende Valkenburgse namen als: Smeets, Ken gen, Habets, Quadvlieg, Roemers, Schetters, Hendriks, Cahn en Prevoo.

In 1865 werd ter gelegenheid van de deelname aan een festival in Simpelveld een vaandel=(Walram)drapeau met stok en gekroond met een valk voor 930 francs aangeschaft. 835 Francs werden ingezameld en 95 francs werden uit de kas van het gezelschap betaald, omdat men kon beschikken over een batig saldo van 100 francs, (daar door de directeur nooit iets gevorderd werd).

Het drapeau werd vervaardigd in het atelier van de "Zusters van Liefde" in Maastricht. Daarvóór werd het drapeau van de Schutterij gebruikt.

In 1866 werd met 28 zangers deelgenomen aan een wedstrijd in Luik en werd de 2^e prijs behaald met repertoire uit de Regensburger Liederkrans zoals: Die Trane, Der Abend sinkt, en Das Kirchlein.

In 1876 behaalde het koor de 2^e prijs in de tweede afdeling in Luik met het verplichte werk "Les Montagnards Spadois" en "Hymne an die Musik".

In 1879 kreeg het koor de 4^e prijs in de tweede afdeling te Rotterdam en werd geconcentreerd op het terras van het Kurhaus te Scheveningen.

In 1892 behaalde het koor onder leiding van de uit Luik afkomstige directeur Victor Nijpels met 70 Walramzangers de 1^e prijs van de 3e-afdeling op een groot concours te Brussel.

In 1893 kreeg het Genootschap een afdeling Harmonie; eerst onder de leiding van A. Candel en daarna onder leiding van Victor Nijpels.

In het jaar 1863 omtrent April begonnen ongeveer 40 jonge lieden, onder leiding van den Heer J. Smeets, Onderwijzer alhier, eene Zang-Cursus. Deze leerlingen namen in Junij 1864 reeds deel aan een festival, te Hulsberg, alwaar zij op eene roemvolle wijze den zangluister van Valkenburg handhaafden.

In Mei ~~werd~~ 1865 werd door den Directeur, M. Smeets en Heeren Leop. Claessens en Casp. Amerika eene collecte gehouden ten behoeve van een Vaandel, met dit gevolg, dat er (volgens hier in dit register opgeschreven lijst en rekening) 830 fr. verzameld werden; waarna dan ook voor den prijs van 930 fr. een deftig Vaandel, bij de Zusters van liefde te Maastricht aangekocht werd.

Overgeschreven tekst van oudste geschrift Walram's Genootschap. (Math. Jansen)

Reeds in 1895 behaalde het toen inmiddels 80 man sterke koor te Luik de 2^e prijs in de 1^e-afdeling.

In de laatste decennia van de 19^e eeuw kwam het toerisme sterk tot ontwikkeling. Een aantal leden kreeg het erg druk met het bouwen van pensions en hotels en het verzorgen van de vele toeristen.

Hierdoor liep het deelnemen aan activiteiten van Walram gevaar. Ondermeer de deelname aan de fakkeloptochten in de "berg" liet te wensen over.

Het gevolg hiervan was, dat het Kur-comité zich beraadde op mogelijkheden om het musiceren veilig te stellen.

I.3 De periode van 1900 tot 1940.

Tussen 1900 en 1940 leidde het Koor over het algemeen een tamelijk rustig bestaan.

In 1902 ontvangt de vereniging de koninklijke goedkeuring. In datzelfde jaar verlieten veel leden Walram om lid te worden van Kur-kapel "Falcobergia".

In 1905 werd de Afdeling Gemengd Koor opgericht, die onder leiding van Jos Smeets jr. slechts korte tijd actief is geweest.

In 1918 werd de toen 26-jarige Gustaaf Hertogs (leraar aan de toenmalige Valkenburgse Muziekschool) dirigent van de Harmonie. Hij zou dat blijven tot 1951 en vervolgens van 1960 tot 1973.

In 1923 werd het 60-jarig bestaansfeest van het Genootschap gevierd. Ter gelegenheid van deze gebeurtenis maakte Theodoor Dorren een feestboekje, waardoor het nodige over de Walram-geschiedenis is bewaard gebleven. Het Zangkoor had toen 67 leden en de Harmonie 50 leden.

In 1933 werd ter gelegenheid van het 70-jarig bestaan in de tuinen van hotel "Croix de Bourgogne" in de Grote Straat te Valkenburg gedurende drie zondagen een concours gehouden.

In 1936 werd Jan Prevoo (onze Nonk Sjeng!) - wat later zou blijken voor bijna de volgende 44 jaar - secretaris van Walram.

Tussen 1933 en 1940 werden avondconcerten gegeven op de Ruïne met solistische medewerking van:

- ♦ Bèrke Stevens (Panis Angelicus),
- ♦ Wim Habets (Gebet des Königs uit Lohengrin),
- ♦ Pie Hendriks (Grahlszahlung uit Lohengrin),
- ♦ Jeuke Jennekens (For you alone) en
- ♦ Harieke Hartog (aria's uit La Bohème, Tosca, Rigoletto).

Vader Karel en zoon Charles Habets brachten samen met Toon Schmiets o.a: "De Opera-dweppers" en het zeer succesvolle "Les noces de Village".

I.4 De periode van 1940 tot 1945. Stilstand.

Tijdens de tweede wereldoorlog moesten de openbare muzikale activiteiten gestaakt worden, omdat het Genootschap zich niet wilde aansluiten bij de door de Duitse bezetter ingestelde "Kulturkammer".

Toch blijkt uit het door Chris Huynen (de grootvader van beschermheer Jan Huynen) toen bijgehouden logboek van de vereniging, dat men op 7 februari 1943 (zonder muziek) het 80-jarig bestaan van het Genootschap viert met een H. Mis in de Sint Nicolaas kerk en aansluitend met een besloten bijeenkomst in hotel Post in de Grote Straat.

Ook op 25 november 1943 komt een grote groep Walrammers bijeen om (zonder muziek) in privé-sfeer Armand Jennekens te begraven, die sinds 1915 president van Walram was.

Op 19 november 1944 wordt weer vergaderd met Martin Stevens als president (vz.), Jan Prevoo als secretaris en Math Habets als penningmeester.

Dirigent van de Harmonie is dan Gustaaf Hertogs.

Marcel Arbeel is dan dirigent van zowel het Mannenkoor als het Gemengd koor.

I.5 De periode van 1945 tot 1960. Operette-tijdperk.

De activiteiten van de Afdelingen Zang en Gemengd koor werden onder leiding van Marcel Arbeel, na de bevrijding van Zuid Limburg hervat op 19 november 1944.

De tijd na de oorlogsellende vroeg waarschijnlijk om iets luchtigs. Vele operettes werden -ook met eigen solisten- uitgevoerd in het uitverkochte openluchttheater van Valkenburg door de Toneel- en Operette afdeling van het Genootschap.

In 1945-1946 werd het dialect stuk "Gode Lieveke" en "Rooske Cleeve" onder leiding van Roep Lambriks uitgevoerd.

In 1946 e. v. gevolgd door 17 voorstellingen o. l. v. Marcel Abeel van de operette "Les Cloches de Corneville" met een glansrol voor Roep Lambriks (als de vrek Gaspard). In totaal 13000 bezoekers bezochten deze uitvoeringen.

Roep Lambriks, Zigeunerbaron (1955)

Ook werden tot 1960 de operettes: "Zigeunerliebe", "der Zigeuner Baron", "die Blume von Hawai" en "die Csardasfürstin" opgevoerd.

In 1948 mocht het Genootschap het predikaat "Koninklijk" gaan voeren wegens haar vele verdiensten voor de gemeenschap.

In 1953 ontstond binnen de Harmonie een "Boerenkapel", die later "Geulkapel" werd genoemd.

De 100e keer wordt een operette uitgevoerd door Jef Habets en Pie Hendriks.

In 1958 werd Jaques Kicken dirigent van het Mannenkoor.

President Louis Stevens richtte toen de Senaat op voor zangers, die minstens 30 jaar lid waren van de vereniging. Zij werden senatoren genoemd.

Ook de dames H. Jennekens-Laumen en H. Hendriks-Mulleneers werden senatoren; later nog gevolgd door de dames M. Dorren-Jennekens en Ph. Habets-Vliegen.

In 1960 wordt met medewerking van het Limburgs Symfonieorkest (LSO) "Rosen aus dem Süden" opgevoerd.

Na hoog opgelopen spanningen tussen de Operette-afdeling en het bestuur van het Genootschap over de financiële risico's, werd onder leiding van Roep Lambriks en Yvon Poswick een gemengd koor afgesplitst met de naam "Het Klokkenkoor".

I.6 De periode van 1960 tot 1975. Concoursen-tijdperk.

Bijna ieder jaar werd in deze periode deelgenomen aan grote zangconcoursen onder de bezielende leiding van de dirigent Jaques Kicken.

Het Mannenkoor nam in 1961 in Nijmegen bijvoorbeeld deel aan een concours in de 3e afdeling en won een 1e prijs met het hoogste aantal punten van 364. Mathieu Jennekens overleed op 83-jarige leeftijd en was toen 68 jaar actief lid van het Genootschap.

In 1962 werd het concours in Made afgesloten met 368 punten in de 2e afdeling.

In 1963 werd het 100-jarig bestaan groots gevierd o.l.v. president Louis Stevens; in 1965 overleed hij. Zijn opvolger werd Gustaaf Hertogs.

In 1967 werd weer een 1e prijs op een internationaal concours in Nijmegen behaald.

Jacques Kicken, dirigent 1958-1982

In 1963 werd het 100-jarig bestaan groots gevierd o.l.v. president Louis Stevens; in 1965 overleed hij. Zijn opvolger werd Gustaaf Hertogs.

In 1967 werd weer een 1e prijs op een internationaal concours in Nijmegen behaald.

In 1968 werd het 105-jarig bestaan gevierd o.l.v. president Gustaaf Hertogs met een 9-daags feest, feesttent, optochten, galaconcert en beat-middag.

In 1970 nam het koor deel aan een concours in Porz in Duitsland en behaalde een 1e prijs in de superieure afdeling.

In 1973 nam Gustaaf Hertogs wegens zijn slechter wordende gezondheid afscheid als president van het Genootschap en werd hij Ere President tot zijn overlijden in 1976.

I.7 De periode van 1975 tot heden.

In 1976 werd Lou van Kempen president van het Genootschap.

In 1978 kreeg Walram haar nieuwe huidige vaandel.

In 1979 legde Sjeng Prevoo na bijna 44-jaar zijn secretarisfunctie neer en werd hij opgevolgd door Wiel Vroemen.

In 1980 bracht Walram haar LP "Vive Fauquemont" uit. Eén zijde bevatte opnames van het koor onder leiding van Jaques Kicken en de andere zijde bevatte opnames van de Harmonie o. l. v. Jef Hoefnagels.

In 1981/1982 was Cees Jansen president; na diens plotseling overlijden werd hij opgevolgd door Mr. Alex van Uden.

Het Mannenkoor vergrijsde en nam tot ongeveer 1990 in aantal leden geleidelijk aan af, om daarna weer uit te groeien tot ongeveer 70 leden in 1998.

Lambert Godschalk, dirigent 1982-1988

Op 20 november 1982 nam Jaques Kicken afscheid van de afdeling Zang, na meer dan 40 jaar met hart en ziel als dirigent (directeur genoemd) van het koor te hebben gefunctioneerd. Jaques Kicken voerde sindsdien de titel "Ere-dirigent" en bleef zijn warme belangstelling voor het Mannenkoor tonen, door het bijwonen van vele concerten en feesten van het Koor, tot zijn plotseling overlijden begin 1998.

J. L. Godschalk - directeur van de Valkenburgse muziekschool - volgde Jaques Kicken op 20 november 1982 op als dirigent en bleef dirigent tot 1 januari 1989.

In 1986 is de nieuwe bestuursstructuur van het Genootschap, met twee afdelingsbesturen, ontstaan.

In 1988 werd Dr. J.M.H. Huynen benoemd tot Beschermheer van ons Genootschap .

Ook werd toen ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan de "Walram Revue" met de "Jubileum-hymne" uitgevoerd.

Als opvolger van de heer Godschalk werd een jonge en ambitieuze nieuwe dirigent voor het Mannenkoor gezocht en gevonden in de persoon van John M. Gerits. Mede met het oog op een snelle verhoging van de kwaliteit van het koor en een snelle vernieuwing van het repertoire werd daarnaast nog gebruik gemaakt van de diensten van: Wim Schepers als pianist-repetitor- 2e dirigent, van Jan Bessems als repetitor-(2e dirigent) en met ingang van november 1998 van Levon Harutyunyan als pianist (repetitor).

John Gerits, dirigent 1989-heden

Jef Lahaije heeft na het afscheid van Alex van Uden van 1986 tot 1996 met zeer grote inzet het genootschap als interim-president draaiend gehouden.

Van 1996 tot 2001 was Frans Backbier voorzitter van het Genootschap.

Hij werd in 2001 opgevolgd door Henk Pinckers.

In november 1998 werd de eerste CD "Walram's Melange" uitgebracht, met een doorsnede van het repertoire van de afgelopen 5 jaar. In het najaar 2003 wordt weer een nieuwe CD uitgebracht.

I.8 De Huisvesting van het Mannenkoor door de jaren heen.

Van 1863 tot 1865 werd gerepeteerd in de school van meester Smeets en daarna tot 1868 in zaal "Janssens" in de Grote Straat te Valkenburg (naast het Kerkpoortje), waar voorheen ook de harmonie gerepeteerd had.

Tot 1874 werd vervolgens gerepeteerd in het "Valken Estaminet" van M. Pessers in de Kerkstraat.

Daarna werd tot 1880 in "Huize M. Pessers" in de St. Pieterstaat gerepeteerd en vervolgens werd gebruik gemaakt van lokaal "Walram" in de Grote Straat.

Na 1975 vonden tot december 1995 de repetities plaats bij het koorlid Lou van Kempen in de bovenzaal van zijn "Hotel Limburgia" aan het Grendelplein. Door verbouwingsplannen werd het koor gedwongen om te zien naar een nieuwe locatie.

Daarna werd slechts enkele malen gerepeteerd in hotel-restaurant De Troubadour aan de Daelhemerweg.

Vervolgens werd in 1996 gerepeteerd in de grote zaal van hotel Palanka aan het Walramplein. Omdat daar geen zekerheid verkregen kon worden over het oplossen van een aantal problemen werd besloten verder te zoeken naar een langdurige eigen locatie.

Na het nodige overleg met de eigenaar, huurder en exploitant van het pand Grotestraat-Centrum 24, verkreeg het Mannenkoor zekerheid over een nieuw verblijf voor minstens de komende 10 à 15 jaar.

Mede dankzij de inzet van vele leden kon dan ook reeds in januari 1997 het Mannenkoor verhuizen naar de zaal in de voormalige "Bakkerij Martens" (naast het vroegere repetitielokaal van "Walram").

Dit pand "Martens" was intussen omgedoopt in "Pub Henry VIII".

Daarna werd ook nog door leden van het Mannenkoor een repetitieruimte en opslagruimte gerealiseerd in het "nieuwe" pand.

Eind 1998 kwam de nieuwe huisvesting voor het Mannenkoor geheel gereed en vanaf 1999 beschikt het Genootschap dus weer over een eigen verenigingslokaal, hoewel de Harmonie en Drumband nog blijven repeteren in het Jeugdgebouw "Achter de Erken" aan de Burgemeester Henssingel.

Ook na de repetitie
tijd voor gezelligheid